

PREUS

Artá	Un trimestre	1'50
A Fora.	Any	7'00
A Exranger	Id.	10'00

Número solt: 10 cts

Redacció i administració
Quatre Cantons, 3
(ARTA) Mallorca

LEMAN

SETMANARI CATÒLIC MALLORQUÍ

==== Se vende ====

SUPERFOSFATO DE CAL 16/18

Marcas SAINT GOBAIN o CROS

GARANTIZANDO EL GRADO

a pts. 12'75, ESTACION ARTA

TAMBIEN HAY DE 14/16 AL PRECIO DE 11'85 PTS.

PARA PEDIDOS DIRIGIRSE A

BARTOLOME AMOROS (a) SOPA

==== Plaza Mayor ARTA ====

Per les escoles d'Artá

CAL DECIDIRSE

Amb motiu de la darrera visita d'Inspecció a les escoles del nostre municipi, novament s'ha posat a l'ordre del dia el projecte de construcció d'edificis escolars.

L'Inspector de 1ª ensenyansa Sr. D. Juan Capó ha recalcat la conveniència de que quant antes i sense sortir-se per la tangent, com tantes vegades, se vaja a la resolució del problema, i el Delegat Governatiu Sr D. Josep Rotger ha recabat del Batle D. Miquel Morey una promesa, la de que sense volteres, i amb la major pressa possible abordarà aquest problema.

S'ha fet més. Les tres esmentades autoritats recorregueren els contorns de la població, cercant solars de bones condicions aont s'hi poguessin instal·lar les escoles i s'en esculliren de molt bons l'obtenció dels quals dependeix d'una gestió que probablement tindrà felis éxit. An aixó afegiu-li que l'Ajuntament té en caixa aprop de sis mil duros, que pot destinar íntegres a la construcció de les mateixes mediant un pressupost extraordinari. Tot aixó ha fet romoure altre volta l'optimisme en el cor dels qui tenim fe en la redenció moral i espiritual del poble me-

diant una intensa i sòlida cultura, i ha brollat novament l'esperansa d'un bell esdevenidor pel nostre, fins avui, infelis poble d'Artá. Mes, un fet molt significatiu fa temer per l'éxit d'aquest projecte i és la fredor que reina entorn d'ell dins la localitat, especialment entre les classes capdeventeres. La gran majoria, en lloc d'aplaudir i apoiar la determinació del Batle, li fan el buit quant no la combaten. Passa amb aixó com aquell que s'en va a un altre per explicar-li una gran pensada que creu li ha de despertar un ver entusiasme i quant amb la calor natural del convensut li ha de tellat el projecte amb tots els pels, i senyals aquell s'arronsa d'espatles i contesta: ¿Be i qué?

Aixó, pot tenir un dels dos

resultats: O rebre-hu com una calderada d'aigo freda, depositar l'actitut entussiasta i caure en un deplorable abatiment, en un enervador pessimisme, o bé redressar-se i sentirse mésfort davant indiferència dels demés, i segur de que va a emprendre una gran obra, el be i la transcendència de la qual és encare incomprendible pels actuals, envestir el problema amb tot coratge, i sense preocuparse del buit que senti a son costat dur a cap la obra trascendental que ha de transformar el poble.

Aquest darrer, és, al nostre entendre el camí pel que ha de optar la nostra primera autoritat. No fer cas, de la despreocupació dels qui no senten el problema, ni fins i tot dels qui criticarán la seva obra, i amb decisió i valentia

dur a cap les escoles qu'Artá tant necessita.

Creim qu'aquesta és l'ocasió oportuna, i si se deixat passar tal volta estiguem altra vegada anys i més anys sense que heí hagi qui venti les cendres que's osindemunt el caliu i la nostra jovintut seguirà dins l'estat d'incultura que tots llamentam.

Ara té'l Batle qui l'apoya resoltament; és més, está segur que en les altes esferes será aplaudida la seva resolució. I aquest moment s'ha d'aprofitar per fer a la nostra vila un be real i positiu que si avui per avui és rebut amb indiferència, pot estar segur que li agrairán les futures generacions que'n reullirán els fruits.

A. F.

Els nostros soldats al Africa

EL SARGENT ROSSELLÓ

Per tractarse d'un fill de la nostra vila volem reproduir lo que'n diu el nostre confrare «Correo de Mallorca» de dia 24, lo qual dona certa llum sobre la desaparició del Sargent artanenc D. Nicolau Rosselló Pons (a) Xina. Vet aquí lo que'n diu:

Estaba en Marruecos, formando parte de un batallón expedicionario, un sargento mallorquin, llamado Nicolás Rosselló.

Este se hallaba en Ahayat, perteneciente al sector de Buharrax, al ocurrir el levantamiento general de las cábilas Ahayat resistió heroicamente, mas de la caída, ocurrida después, no tuvo culpa ninguna la guarnición, ni, en consecuencia, el sargento mallorquin que la mandaba.

Así se expresa, concretamente, en una carta que hemos tenido ocasión de ver, en que se da cuenta de la caída de Ahayat y se encomia grandemente el admirable comportamiento de nuestro paisano y de la guarnición que mandaba.

El hecho debió ocurrir hace ya tiempo, por mediados de Septiembre

Sobre Ahayat evacuaron, al agotar sus propios recursos, los moros que guarnecian blocaos inmediatos. Y, ya acogidos en Ahayat, los moros, que eran en mayor número que los peninsulares se sublevaron entregando a los españoles, y con ellos el sargento

mallorquin, los rebeldes, Ahayat ardió y nada más se sabe en firme.

La carta que hemos visto lleva fecha atrasada, de octubre, y dice también:

«Se dice que el sargento Roselló está prisionero; pero nada en concreto sé. Se puede asegurar que se portó bien y que habrá sido un héroe o un mártir pero desde luego, un hombre digno de elogio a quien y a cuya familia se recompensará».

ALTRE MORT

Dimars se rebé la trista notícia de que al Marroc havia mort de pulmonia el soldat artanenc Nicolau Sansaloni Alzina (a) de Sa Duaya. El matí la seva família rebé telegrama anunciant la seva gravetat i el vespre a la Sala se rebé la notícia de mort. Amb aquest son ja tres els soldats artanencs qui an aque'les malhauades terres heí deixen ses despulles mortals. Que Deu li haja donat el descans etern, i resignació per suportar tal pèrdia a sa família a la qual, acompanyam en son sentiment.

CAPTA PELS SOLDATS

Com ja anunciarem l'Ajuntament tenia acordat fer una capta per la vila el dia 23 dematí i efectivament diumenge a les 9 i mitja sortiren de la Sala quatre comissions compostes de les autoritats i presidents de societats que fressaren el poble recaudant els bo'letins de subscripció repartits previament i les cantitats suscrites. Replagaren en la capta 1056 pts, cantitat que se va encara augmentant amb donatius de persones que no hi havien contribuït. Aquets dobbés son, com se sap per fer un impermeable per cada soldat i el sobrant se destinará a un obsequi per a Nadal a cada un.

Dimars se'dugué mostra dels impermeables a la Sala i se feu crida per qui les volia veure. Se comenaren i aqueixa mateixa setmana quedarán fets.

LLISTA DE DONANTS

En aquestes columnes publicarem la llista dels qui ompliren bo'letins amb les cantitats suscrites. Van avui únicament els noms que mos han cabuts i seguirem en el pròxim n°.

Maria Mulet	2 pts.
D ^a . Juana Sales Sureda	8 »
D. Sebastiá Llieres	5 »
D. Josep Oliver Capó	5 «
D. Toni Ferrer	2'50
D. Josep Quetg'as	2 «
D. Juan Sard	2 »
D. Clement Grau Vanrell	2'50
D. Jaume Sancho	2

D. Gabriel Fortesa	2
D. Pere Amorós Amorós	25
D. Francesc Blanes	50
D. Jeroni Homar	1
D. Toni Blanes	25
D. Toni Solivelles	25
D. Miquel Morey	5
D. Pere Juan Fuster	3
D ^a . Aina Sureda	15
D ^a Bárbara Sancho	5
D. Pere J. Gili	5
D. Rafel Juan	10
D. Pedro Moragués	25
Suma i seguirá	224'00

Cata oberta

Palma 25 de Novembre de 1924

Sr Director de LLEVANT: Li agrairé molt la publicació de la present carta per qual favor li don les grácies per endevant i al mateix temps se li ofereix el seu bon amic.

JUAN SANCHO.

Al Rt. Sr. Rector de Capdepera

Molt Sr. meu: Amb molt de sentiment he vist en el n°. 280 de LLEVANT que s'havia de fer un retaule nou per la Mare de Deu de l'Esperança que se venera a la nostra antiga Parròquia i avui a l'Oratori del Castell de Capdepera.

Jo no som negú, ni tampoc crec esser escoltat, ni molt menys som autoritat en la materi de que vaig a tractar però tots aquets inconvenients no me priven de dir-hi la meva pobre opinió; al contrari, tothom heí hauria de dir la seva.

Creu vosté que les murades, l'únic carrer empedregat que se conserva! l'altar vey que hi ha a la part dreta quant entram a la iglesi, la trona vey, el retaule de que tractam i totes aqueixes ruines de cases de les que qualqu aprofitá les pedres, diuen poques coses? Segons la meva pobre opinió en diuen moltes, son la única història del nostro poble, son els recorts que se haurien de estovar com a rellíquies en memori d'aquells antepassats nostros que per estar a la vanguardia dels perills mereixen esser recordats amb més frecuencia, més benevoléncia i més veneració.

El cuadro vey no tendrá mérit artistic ningun, será tan mesqui com vulgou, però el seu recort, la seva història no mereix que'l retirin a un recó o que el fassin estelles per entregar-les a les llamades implacables del foc, mereix molta benevoléncia i gran respecte.

Si no hi ha res que fer, que de totes

maneres se vulgui el seu canvi, jo me calli; no som ningú, però propós una cosa molt senzilla i és: Qui paga el nou, ja que fa el més que fassa el menys. que pagui també una vitrina que el retaule heí cabi a dedins i que li posin, i d'aquest modo tan ben gordat, durará molts d'anys i així els nostros nets vorán que no'tros no tiram de qualsevol manera els trastos històrics que mos deixa en els nostros veiets que Deu tenga en la Santa Glòria, i si no ho vol fer, jo comens una subscripció per aquest objecte amb un pobre duro que estic segú me ferá falta per una altra part, però al menys tendré part en la conservació del museu històric de la meva pátria petita [que's] lo que després de lo que he d'estimar a la forsa lo que estim més an aquest comellar de llágrimas.

S'ofereix el seu bon amic i M. S. S. Q. B. S. S. M.

Juan Sancho.

DE CAPDEPERA

S'ha adqurit un nou camp de Fútbol en la possessió de Son Jaumell veinat de les cases; aquets dies anirán a espedregar-lo; els jovenets de la Congregació van tots entusiasmats perque a dins poc temps podrán tornar jugar.

- Dimars a les 11 i mitja vengueren per visitar les escoles i per ocupar-se del problema de l'ensenyansa el Sr. Delegat Governatiu de Manacó [D. Josep Roger i l'Inspector D. Juan Capó Visitaren les escoles nacionals, que dirigeixen D. Sebastiá Sancho i D^a. Massiana Vidal.

A les 11 i mitja se convocá la junta de primera ensenyansa la qual fou presidida pel Delegat Governatiu pel Sr. Inspector i el Batle. L'Inspector exhortá an els Srs. que la componen que procurin que l'assisténcia dels nins a l'escola sigui més constant; feu notá que la matrícula era rigulá mentres que l'assisténcia era escassa. Digué que'l problema de l'ensenyansa és impossible de resoldre sense locals adequats. Parlá de la gran conveniencia de graduá les escoles.

Después parlá D. Josep Rotger i comunicá als assistents el proposit que té l'Ajuntament de falta d'edificis locals a posta per escoles, animant a la Junta

que secundàs els bons desitjos de dita entitat. Els animà a que en les seves visites procurin estimular els senyors mestres; que sempre és un gran alicient el veure que les autoritats s'interessin per l'ensenyansa.

Després anaren a visitar les escoles de Calarratjada.

—En el nostre port se carrega el llaur St. Jusep de fusta i un altre pai lebot descarregant marcança.

—Dimars venguereu per assistir als funerals de D. Bartomeu Alzina, D. Toni Bauzá, Ecónome d'Andraig i D. Toni Galmés Rector de Selva, que va esser vicari d'aquest poble per espai de molts d'anys.

—Dimars d'aquesta setmana ha estat entre noltros D. Salvador Oliver Ecónome de Sta. Eulalia que fong vicari d'aquest ooble per espai de 5 anys. Ha vengut per visitar la família Alzina ja que no pogué venir el dia del funeral de D. Bartomeu (a. c. s.), per celebrar una missa en l'Oratori de la Mare de Deu de l'Esperança

Corresponsal

DE SON SERVERA

La setmana passada venguereu a passar una curta temporada la Srª Dª Juana de Ca S'Hereu amb la seua família. Li desitjam fells estada.

—Dijous se fé un pregó en que l'Ajuntament va dà compta de la capta que feren pels soldats que son al Marroc. En l'Església també la capta se feu per ells. Replegaren per ferlos un xubasquero 546 pts. Donam l'enhora-bona al Ajuntament i als nostros sacerdots.

—En el nostre poble segueix l'estat sanitari de lo millor. Només heí ha les malalties cròniques. Dimars rebé los Sts Sagraments la jove Catalina Nebot (a) Leva que fa prop d'uns parey de mesos que está malalta. Deu li ajud ell qui pot.

—El temps parereix que no se descuida; cada setmana mos vol fe una savoreta. Els conradors s'han posats a les sembres de bon deveres; no crec que hi haja un parey aturat.

—Les matances ja s'acaben de tot; i els divertiments de noltros joves també.

DE CA NOSTRA

METEOROLOGIA

Aquesta setmana després de la sabó darrera fins al dimecres feu dies grisos cuberts i humits en extrem. El dilluns a

vespre feu un algat fort, i tot el dimarts seguí brusquetjant encare que prim. Dimecres i dijous feu bon soi però el divenres brusquetjà de nou.

ESTAT SANITARI

Aquesta setmana s'ha administrat al St. Viatic a Na Monseriva, del carré de Sa Vinya, que fa molts de temps atrossega llarga malaltia. Deu li ajudi per la part que més convenga.

ERRADA

El n^o. del dia 8 d'aquest més deia «8 d'Octubre» en lloc de dir «8 de Novembre. Aixó era una equivocació. Servesque de contesta an els qui mos escrivien demanant-mos el n^o. d'aquest més.

MORTS

Divenres dematinada quant se vestia per anarsen a missa primera, caigué morta dins la cuina, efecte d'un atac de gota Madó Rossa Vadora de darrera es Convent, esposa del Sen Banyà. El dia abans, estant ben bona encara, havia anada a percar llenya, i a San Salvador, avon solia anar cada dia a fer-hi visita a la Mare de Deu. Deu la tengui a la Glòria.

—També morí casi repentament, el diumenge a mitg dia el Sen Llorons Custureu vei des carré de Son Ros. Era dels mes veis de la vila i feia alguns dies que no se trobava bé, però de veyura. Diumenge a ca seva venren un porc que pesá més de 30 roves i quant li digueren el pes i lo que valia tombá es coll i va esser mort. Al cel sia.

—Dimecres va morí després de rebre els Sts Sagraments en Figuerola o Café, viudo de Na Gurries que ja parlarem en motiu d'haver-li feta una operació quirúrgica. Patí molt de temps. Den el tengui a la Gloria.

—Dijous demati morí també madó Petita del Sen Borró del cané del Liebig. Al cel sien tots dos.

ENSAIS

Per haver l'Ajuntament refermat el contracte amb la banda Filarmónica Massanet, aquesta ha prosseguit els ensais amb el mateix Director D. Andreu Ferrer.

DIDA

Una dona de 22 anys amb llet de 10 dies se llogaria per dida o admetria infant per criar.

Informes en aquesta Administració.

SECCIO AMENA I HUMORISTICA

ENDEVINAYES

Qual es l'animal qui vé en el mon menjant, menjant i s'en va volant volant, ni pel ni plomes no té.

FUGA

ntr. B.j. i ..b.ny.
s'h. f.n d'.q. lls h m.n.ts
p.t.t.ts . s.p.d.ts
. s.n m.s f.rts q.'n. p.ny.

CABILACIO

Qual és el número que sumat per 4, restat, multiplicat i dividit pel mateix número 4, units i sumats els resultats d'aquestes quatre operacions resultin 100?

TARJETA

LA MEL DOBA AL CAP SAN SOLEER

Amb aquestes lletres compondre un refrany mallorquí.

PROBLEMA

Un comerciant s'en aná a vendre 20 corteres de blat amb 20 bísties: ases, muls i cavalls. Els ases sols porien dur mitja cortera cada un, els muls 2 i els cavalls 3. Quants d'ases menava?

Les solucions al n^o. qui vé.

SOLUCIONS a les endevinayes del número passat.

1 Una figuera de moro. —2 Les ubergínies —3 Un llum d'oli.

A LA XARADA

Ho-mo.

A SA FUGA

A baix de ses enjamades no s'hi poren divertí perque si hi ha bufatades donen sa cupa au es ví

A LA TARJETA.

Qui fuig de Deu, de bades corr

AL PROBLEMA

En tenia 26.

ENDEVINAYRES

Miquel Massot, Simó Gili, Juan Payeres i Pere Alzamora.

DECIMA DESBARATADA

Un dia que molt pluvia feya sol i esteia elá, un moix se va berayá totsol a Santa María. I per fe una fantasia un xot feya de barbé i feitava es nas d'un mó, i un porc en cosdecamía cordada amb botons d'acé una décima escrivia.

Francesc Gurries.

Pirotècnia Espinosa

Nuevos programas para RAMILLETES DE FUEGOS ARTIFICIALES propios para fiestas particulares, de barrio, jardín es etc. etc.

Novedad en FUEGOS ELÉCTRICOS de gran esplendor y lluvias de fuego plateado y dorado.

FUEGOS JAPONESES—COHETES REALES con cabellera —Cohetes de honor—Cohetes eléctricos—Cohetes escondidos—cohetes reales con liuvia dorada y plateada.

Dirección—16—Taulera Artà

VERBOS-CASTELLANOS

Enseñanza práctica de la conjugación de verbos regulares e irregulares conforme las últimas normas publicadas por el Ateneo. Precio 900 pts ejemplo ar 900 pts. docena.

Escoles i mestres

REPARICIO

Ha reaparegut l'antic orgue dels mestres titulat *El Magisterio Balear* el qual comença la tercera època de la seva publicació. L'edita el prestigiós mestre D. Jaume Rosselló Bibiloni de la Vileta, al qual pareix que apoen les autoritats del Magisteri i li han promesa ajuda les firmes de més prestigi. Demana l'ajuda a tot el Magisteri de la província i és de creure que aquesta l'acceptarà de bon grat a pesar de que trobam un poc car el preu de subscripció.

A fi de no desforbar la seva tasca, i suposat que'ls mestres podran en la nova revista trobarhi les notícies totes que puguin interessar-los, suprimim desde ara aquesta secció. Per altre part volem fer a sebre a tots els interessats que per suplir la part econòmica d'aquesta secció, o sia lo referent a material d'escoles i preus de llibres desde el pròxim gener publicarem un Bolletí que rebrán gratis tots els clients, de la *Llibreria Escolar i Religiosa d'Artá*.

MÉTODO DE ESCRITURA

La gran majoria dels Mestres haurán rebuts uns quaderns de caligrafia caràcter anglés titulat *Método de Escritura Hueco Grabado de J. Mumbra*. És un método excel·lent per la reforma del caràcter de lletra i tenen una presentació excel·lent. Tots els col·legis que el vulguin adoptar poden dirigir-se a noltros i les ho servirem al mateix preu que la casa editorial, aixó és a 11 pts es cent i franc de port si la factura de tot lo que demanin passa de 25 pts.

OBRAS PEDAGOGIQUES

Servirem al preu de les respectives editorials les que mos sien demanades franques de port; mentres mos indiquin el peu d'impremta.

LÁPIS DE COLOR

Hem rebut un hermós surtit de capsas de llapis de colors per dibuix. N'hi ha desde 6 pts. dotzena a 7 pts. capsas. Les capsas son de 6 i de 12 llapis.

DOCTRINES

Feia temps que estaven agotades les «Doctrines grosses». Ara ja está feta la nova edició. Podem servirles a 23 pts. dotzena.

PISSARRETES IRROMPIBLES

Hem adquirida una partida de pissarretes de pedra de les irrompibles. Son tan fortes i segures que maldement caiguen en terra amb molta força no se rompen. Les poden adquirir en aquesta *Llibreria Escolar i Religiosa* a 16 pts dotzena.

SERVICIO DE CARRUAJES DE BARTOLOMÉ FLAQUER

(A) MANGOL

A todas las llegadas del Ferrocarril hay coche que parte directo para Capdepera y Calarratjada de estos puntos sale otro para todas las salidas de tren.

Hay también coches disponibles para las Cuevas y viajes extraordinarios.

AGENCIA DE TRANSPORTES

Se sirven encargos para Palma y Estaciones intermedias.

PLASETA DE MARCHANDO.

PAL-LAS

Únic diccionari espanyol enciclopèdic manual il·lustrat en cinc idiomes: espanyol, francés, anglés, aleman, italiá, Edició 1924.

Preu 12 pts.

EL ABOGADO POPULAR

Set magnífics toms enquadrats. Se servirà tota l'obra d'un cop i pot pagar-se a plassos mensuals de 10 pts.

Preu 125 pts. (Sense el port)

ENCICLOPEDIA ESPASA

El millor diccionari del món. Conté cent milions de paraules, deu mil biografies i un milió de ressenyes bibliogràfiques.

Se pot adquirir a plassos en la nostra llibreria.

Ensaimades i panets

En lloc se troben millós que a la
PANADERIA Victoria

ES FORN NOU

D'EN

Miquel Roca Castell

A sa botiga heu trobareu sempre pans, panets, galletes, bescuits, rollets, i tota casta de pasticeria.

TAMBE SE SERVEIX A DOMICILI

Netadat, prontitut, i economia

DESPAIG

Carrer de Palma 3 bis. ARTA

GRANDES ALMACENES San José

D B

Vda. Ignacio Figuerola

HOY, COMO NADIE

detalla en precios, esta casa, todas las

GRANDES NOVEDADES

Únicos almacenes que tienen en grandes existencias

TODO LO QUE SE REQUIERE PARA

VESTIR Y CALZAR

y que venden más barato que nadie

Teléfono 217 | Precio fijo

ESTA CASA NO TIENE SUCURSALES

ALMACENES MATONS

DE

RAFAEL FELIU BLANES

CLLE DE JAIME II n° 39 al 49

Palma de Mallorca

SASTRERIA PARA SEÑORA Y CABALLERO
ARTICULOS Y NOVEDADES PARA VESTIR
DE TODAS CLASSES

La Fonda Randa, de Esteva

Carré de Palma, 48—ARTA

S'ES OBERTA FA POC. TOT ES NOU
I LLAMPANT. SERVICI ES MERADISSIM

Prontitut

SEGUREDAT I ECONOMIA

¿Voleu estar ben servits?

EN JAUME PICO

(A) ROTCHET

te una Agencia entre Artá i Palma i heu va cada dia.

Serveix amb prontitut i seguredat tot classe d'encàrregs.

Direcció a Palma: Harina 38 An es costat des Centro Farmacèntic.
Artá Palma n° 3

Disponible

Si volen menjar bo i llegit

Oli d'oliva

dirigiu-vos a

D. JUSEP PIÑA

Quatre Cantons, 8-ARTA

Te olis de primer i segona classes a preus acomodats.

Serveix barrals de 16 litres a domicili.

VENTES EN GROS I AL DETALL

Disponible